

חטיבה מקצועית מחלקת קופות גמל

כ"ו אייר תש"פ

20 מאי 2020

לכבוד

אברהמי ושות' עורכי דין

יגאל ארנון ושות', עורכי דין

שלום רב,

הנדון: שלילת פטור ממס הכנסה מגמלאי צה"ל

סימוכין: מכתבכם מיום 25.3.2020

ראשית, נבקש להתנצל על העיכוב במתן המענה שנבע ממצב החירום שחל בתקופה האחרונה בשל מגיפת הקורונה.

לגוף העניין, הרינו להשיבכם כדלקמן:

1. כפי שצוין במכתבכם שבסימוכין, ביום 2 בינואר 2020, העבירה רשות המסים לצה"ל ולמשרד הביטחון (להלן: "משלם הקצבה") הנחיות ניכוי מס במקור הנוגעות לקצבאות המשולמות לגמלאי צה"ל שהיוונו את קצבתם לפי תקנות שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות) (היוון קצבאות ותביעות נגד צד שלישי), תש"ל-1970 (להלן: "תקנות 1970").
2. הנחיות אלו נוגעות לאופן ניכוי המס הנדרש (לרבות לעניין תנאי הזכאות לפטור הקבוע בסעיף 9א לפקודה) מקצבאות המשולמות לגמלאי צה"ל שבחרו להוון את קצבתם לכל תקופת חייהם או עד להגעתם לגיל 70 (לפי העניין) וזאת במסגרת תקנות 1970.
3. תקנות 1970 אפשרו לגמלאי צה"ל להוון את קצבתו וזאת במסגרת הכללים והתנאים שנקבעו בדיון. בין יתר השיקולים שעמדו בפני גמלאי צה"ל כשבחרו את קצבתו אם לאו, עמד שיקול מרכזי הנוגע להטבות המס ואופן חלוקתן וניצולן על פני השנים; מחד, קבלת סכום מהוון בפטור ממס במועד ההיוון ומאידך - ויתור על הזכאות לפטור ממס המגיע לגמלאי על הקצבה השוטפת שיקבל לכל תקופת ההיוון. כך, אם בחר הגמלאי להוון את הקצבה לכל תוחלת חייו, הרי שהויתור על הפטור ממס **התקבע** לגביו גם כן לכל תקופת ההיוון, לכל תוחלת חייו. לדידנו, המועד שיש לבחון לעניין "עסקת ההיוון" והשלכותיה (כולל השלכות במישור המס) הינו מועד ההיוון עצמו, היינו, הכללים והדין הקיים שעמד לנגד עיני הגמלאי רגע לפני שבחר להוון את קצבתו.
4. האמור לעיל מתבסס בין היתר על ההלכה היוצאת מפקס הדין שניתן בבית המשפט העליון במסגרת בג"צ 4157/98 "צוות" **אגודת גמלאי שירות הקבע בצה"ל נ' שר האוצר** (להלן: "בג"צ צוות"). בעניין זה דן בית המשפט העליון בהרחבה בתקנות 1970 וקבע בין היתר כי היוון קצבה שנעשה בהתאם לתקנות אלה כמוהו כ"עסקת היוון" לכל דבר ועניין. משכך, המועד הקובע בעניינם של גמלאים שבחרו להוון את

רח' דרך מנחם בגין 125, תל אביב, טל: 074-7614796 פקס: 076-8091494

www.mof.gov.il/taxes

חטיבה מקצועית מחלקת קופות גמל

קצבתם על פי התקנות, לרבות בחינת תחולת הטבות המס, הוא **מועד ההיוון** ואותו יש להציב לנגד עינינו כבואנו לבחון את עניינין של תקנות 1970. לאור זאת, יש להניח כי טרם קבלת ההחלטה אם להוון אם לאו, שקל הגמלאי את מכלול שיקולים הרלוונטיים ובהם שיקול מרכזי הרלוונטי לעניינינו - הטבות המס ואופן ניצולן; גמלאי צה"ל שהחליט בסופו של יום להוון את קצבתו לכל החיים עשה זאת (או חזקה עליו שעשה זאת) לאחר ששיקלל גם את השלכות המס הנובעות מהחלטתו בין יתר שיקוליו. כלומר, וכאמור זו גם ההלכה היוצאת מבג"צ צוות; המועד הקובע במצב של היוון גמלה לפי תקנות 1970 הוא מועד קבלת ההחלטה על הבחירה בהיוון; זהו המועד בו כל צד מחשב את סיכוייו וסיכוניו, תוך נטילת סיכון מדעת מחושב מראש. והעיקר - זהו המועד שבו **מתקבעים** התנאים, ההטבות, הוויתורים בכלל המישורים **ובכללם ולענייננו, מישור הטבות המס.**

5. בשנת 1992 תיקן המחוקק את תקנות 1970 על ידי הוספת תקנה 6א לתקנות. תיקון זה שיפר את מצבם של מי שהיוונו על-פי תקנות 1970 לכל החיים בקובעו כי בהגיע הגמלאי לגיל 70, ואם קיבל קיצבה במשך עשרים שנים לפחות, יזכה הגמלאי לקצבה מלאה, היינו, זכאותו לקצבה תחושב כאילו לא היוון את קצבתו. כלומר, המחוקק קבע כי החל משנת 1992, בהתקיים התנאים המנויים בתקנה 6א לתקנות 1970, גם גמלאי שמלכתחילה היוון את הקצבה למשך כל תוחלת חייו ובכך הסכים להפחתה של הקצבה למשך כל תקופת חייו, יזכה לביטול ההפחתה בהתקיים התנאים כאמור.

6. עם זאת ונקודה זו ראויה להדגשה: בשנת 1992, במועד בו תיקן המחוקק את תקנות 1970 (וגם לאחריו) לא נערך תיקון חקיקה מקביל הנוגע להטבות המס; **המחוקק לא קבע כי במקביל לביטול הפחתת הקצבה (שהתאפשרה עם תיקון תקנה 6א) הגמלאי יזכה מחדש בפטור ממס הקבוע בסעיף 9א לפקודה.** משכך, ואם אכן משלם הקצבה השיב בחזרה את הזכאות לפטור הקבוע בסעיף 9א לפקודה במקביל להפסקת הפחתת הקצבה (במועד תשלום הקצבה וניכוי המס במקור), הרי שזה נעשה ללא תיקון חקיקה המתיר זאת. לעמדתנו, ובהעדר הוראת חוק מפורשת המאפשרת זאת, הפחתות או הפסקות של הניכוי מהקצבה החודשית שבוצעו במישור שבין צה"ל לבין הגמלאי, אין בהן כדי להשפיע על הזכאות לפטור הקבוע בסעיף 9א לפקודה. בהקשר זה נזכיר את הוראת סעיף 245(א) לפקודת מס הכנסה הקובעת כי לא יותרו ניכויים או קיזוזים ולא ינתנו פטורים, הנחות ממס או הקלות אחרות, אלא אם נקבעו במפורש בחוק או מכוח סמכות מוגדרת בחוק. עוד בהקשר זה נציין כי למיטב ידיעתנו, השבת הפטור ממס במקביל להפסקת הפחתת הקצבה בשלב ניכוי המס במקור, נעשתה ללא יידוע או פניה מראש לרשות המסים וללא קבלת התייחסותה הפוזיטיבית ומכך הרי שאין מקום לטענות שהועלו במכתבם שבסימוכין בדבר "שינוי מדיניות קיצוני" ולטענות דומות שהועלו.

7. ובאשר להנחיות ניכוי המס; ההנחיות שנמסרו לאחרונה למשלם הקצבה מבוססות בין היתר על הלכת בג"צ צוות שהכריעה כי המועד הקובע והמקבע את מכלול התנאים של ההיוון ובכללם שיקולי הטבות המס ואופן ניצולן הוא מועד קבלת ההחלטה על ההיוון. לפיכך, ותוך נקיטת עמדה פרשנית מקילה, קבענו בהנחיות אלו כי תקופת ההיוון, לצורך בחינת זכאותו לפטור לפי סעיף 9א לפקודה, היא התקופה שעמדה

חטיבה מקצועית מחלקת קופות גמל

לנגד עיני הגמלאי רגע לפני שקיבל את ההחלטה אם להוון את קצבתו. ומכאן ההבחנה שנערכה בהנחיות ביחס לגמלאי שהיוון קצבתו לפני שנת 1992 ולזה שהיוון את קצבתו לאחר שנת 1992, כמפורט לעיל.

8. לאור האמור, הרי שלא מצאנו לנכון להיענות לבקשותיכם המפורטות בסעיפים 25-26 למכתבכם שבסימוכין.

9. אין בכל האמור לעיל משום מיצוי טענות רשות המסים בעניין זה.

בכבוד רב,

רונית כהן, רו"ח

מנהלת מחלקת קופות גמל

הערות:

גב' מירי סביון, רו"ח, המשנה למנהל רשות המסים
מר אורי קלינר, עו"ד (רו"ח), היועץ המשפטי לרשות המסים
מר רולנד עם-שלם, רו"ח (משפטן), סמנכ"ל בכיר לעניינים מקצועיים
גב' פזית קלימן, רו"ח, סמנכ"לית בכירה שומה וביקורת
גב' ורד בכר, רו"ח, מנהלת מחלקת ניכויים
גב' רחלה אקוקה, רו"ח, מנהלת תחום בכירה מיסוי פרט
גב' הילה פרץ, עו"ד, חטיבה משפטית